

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
UPRAVA ZA VETERINARSTVO I SIGURNOST HRANE

10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034

Telefon: 61 06 111, Telefaks: 61 09 201

KLASA: 322-02/21-01/44

URBROJ: 525-10/0529-22-1

Zagreb, 10. veljače 2022.

PROGRAM NADZIRANJA
VISOKOPATOGENE INFLUENCE
PTICA U
DIVLJIH PTICA
U 2022. GODINI

Veljača, 2022.

SADRŽAJ

1. Uvod

2. Pravna osnova za provođenje Programa

3. Cilj Programa

4. Sumnja i potvrđen slučaj

5. Provedba Programa

6. Uzorkovanje

7. Laboratorijsko pretraživanje

7.1. Nacionalni referentni laboratorij (NRL) za influencu ptica

7.2. Metode laboratorijskog pretraživanja

8. Lokacije uključene u provedbu Programa

9. Trajanje Programa

10. Nadležno tijelo i organizacije uključene u provedbu ovog Programa

11. Financiranje

12. Izvješćivanje

DODACI

1. POPIS „CILJANIH VRSTA“ DIVLJIH PTICA

2. OBRAZAC ZA DOSTAVU UZORAKA U LABORATORIJ

1. Uvod

Influenca ptica (IP) je vrlo kontagiozna zarazna bolest domaće peradi i drugih ptica koju uzrokuje tip A virusa influence. Osobito su opasni visoko patogeni sojevi IP (VPIP), koji nastaju mutacijom određenih nisko patogenih sojeva IP (NPIP), i to podtipovi H5 i H7, koji u zaraženim jatima peradi uzrokuju i stopostotna uginuća. Od VPIP podtipa H5N1, osim ptica i peradi, do sada je oboljelo više vrsta sisavaca, uključujući i čovjeka. Smrtnost u ljudi iznosi preko 50 %, a epidemiološki podaci ukazuju da su sve zaražene osobe bile u dodiru sa zaraženom peradi. Određene vrste divljih ptica (naročito migratorne ptice vodarice kao npr. patke i guske) predstavljaju stalne rezervoare virusa NPIP i mogući su izvor zaraze za domaću perad, a posredno i druge životinje i ljude. Ovaj rizik je tim veći što mjere, koje bi mogle zaustaviti ili smanjiti cirkulaciju virusa IP u divljih ptica u prirodi, trenutno ili nisu poznate ili su neprimjenjive. Međutim, temeljem uvida u nazočnost, učestalost i rasprostranjenost virusa IP u divljih ptica može se pravodobno pristupiti sprječavanju prijenosa ovih virusa u uzgoje domaće peradi.

Epidemiološka situacija u državama članicama Europske unije

Na području Europe od 2016. godine među divljim pticama dominantno cirkulira virus VPIP podtipa H5N8 i u manjem opsegu podtipa H5N5, koji uzrokuju oboljenja i u uzgojima domaće peradi i pernate divljači, te ptica u zatočeništvu. Bolest je u Europi potvrđena u više od 30 različitih vrsta divljih ptica, prvenstveno u migratornih vrsta pataka, labudova, galebova i ptica grabljivica.

Od sredine prosinca 2017. godine potvrđena je VPIP podtipa H5N6 najprije u domaće peradi i ptica u zatočeništvu u Nizozemskoj, a zatim u divljim pticama koje su pronađene mrtve (uglavnom labudovi, divlje patke i galebovi) na području zapadne i srednje Europe te Cipru.

Tijekom 2018. godine utvrđeni su slučajevi VPIP podtipa H5N6 u divljih ptica u Finskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Irskoj, Slovačkoj, Velikoj Britaniji i Danskoj, te u ptica u zatočeništvu u Njemačkoj. Od jeseni 2018. ponovno je potvrđena VPIP podtipa H5N8.

Od sredine 2019. godine u Europi VPIP, podtipa H5N8 cirkulira u domaće peradi i potvrđena je početkom 2020. godine u divljih ptica u Njemačkoj i Poljskoj. Tijekom jeseni 2020. VPIP, podtipa H5N8 se proširila po zapadnoj i srednjoj Europi, a potvrđeni su slučajevi u Belgiji, Danskoj, Njemačkoj, Irskoj, Italiji, Nizozemskoj, Norveškoj, Sloveniji, Španjolskoj, Švedskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. Zahvaćene su većinom migratorne ptice vodarice, te grabljivice koje se hrane živim pticama ili strvinama ptica. Istovremeno je na zahvaćenim područjima EU VPIP podtipa H5N8 potvrđen i u domaće peradi. Tijekom prosinca 2020. godine, potvrđeni su slučajevi u Belgiji, Danskoj, Francuskoj, Irskoj, Italiji, Nizozemskoj, Norveškoj, Njemačkoj, Poljskoj, Sloveniji, Švedskoj, i Ujedinjenom kraljevstvu, te H5 s još neutvrđenim N podtipom (u Belgiji, Danskoj, Francuskoj, Njemačkoj).

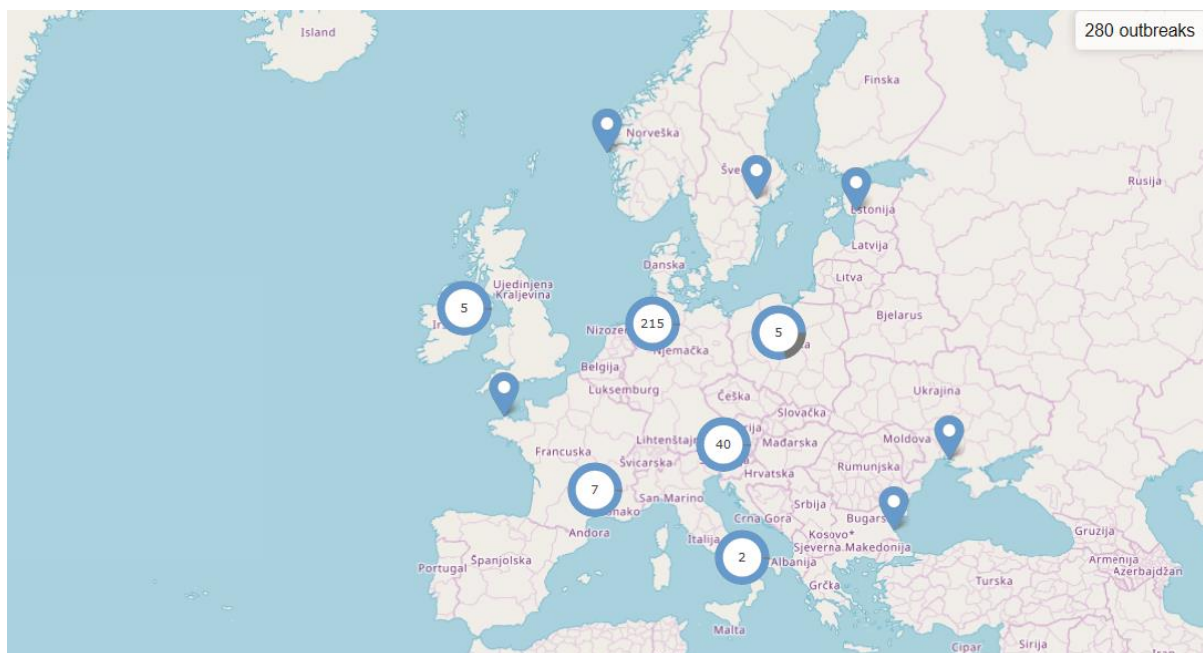
U divljih ptica u vrijeme jesenskih seoba, potvrđeni su još i podtipovi H5N1 (u Njemačkoj, Italiji i Nizozemskoj), H5N5 (u Danskoj, Njemačkoj, Italiji, Nizozemskoj, Sloveniji i Slovačkoj) i H5N3 (u Irskoj).

Europa je trenutno zahvaćena **jesensko-zimskim epidemijskim valom influence ptica** koji je započeo krajem ljeta (srpanj-rujan 2021.godine) potvrdom prvih slučajeva VPIP, podtip H5N1 kod domaćih i divljih ptica u Rusiji, nakon čega su brojne europske države počele pojačano prijavljivati VPIP, podtip H5N1 u divljih ptica, a potom i slučajeve u peradi. Tijekom 2021. VPIP je potvrđena u sljedećim DČ EU: Austrija*, Belgija, Bugarska, Češka,

Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka*, Hrvatska, Italija, Irska, Latvija*, Litva, Luksemburg*, Mađarska, Norveška, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska*, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo (*samo u divljih ptica).

Slučajevi VPIP u divljih ptica u Europskoj uniji u periodu od 1.7.2021. do 31.12.2021. prikazani su na Mapi 1.

Mapa 1. Slučajevi VPIP u divljih ptica u Europskoj uniji u periodu od 1.7.2021. do 31.12.2021. godine (zbiran regionalni prikaz)

Epidemiološka situacija u Republici Hrvatskoj

Tijekom 2016. i 2017. godine VPIP (podtipovi H5N5 i H5N8) potvrđena je na više lokacija na području 7 županija u Republici Hrvatskoj u ukupno 41 uginulih divljih ptica (39 labudova, 2 velika vranca). U razdoblju od prosinca 2016. godine do travnja 2017. godine potvrđena su četiri primarna izbijanja VPIP u domaće peradi na gospodarstvima smještenim uz vodotokove ili vodene površine na kojima su obitavale divlje ptice.

Tijekom 2020. godine nije bilo potvrđenih slučajeva VPIP u divljih ptica, a VPIP podtipa H5N8 potvrđena je 21. studenog 2020. godine na farmi tovnih purana na području Koprivničko - križevačke županije. Na farmi je usmrćeno ukupno oko 60 187 životinja te su provedene i sve druge propisane mjere iskorjenjivanja i suzbijanja influence ptica sukladno važećim propisima.

Tijekom 2021. godine VPIP je potvrđena u sljedećim županijama i vrstama divljih ptica:

- ožujak 2021. godine u Vukovarsko- srijemskoj županiji na području naselja Podgrađe i rijeke Bosut u 3 crvenokljuna labuda (podtip H5N8),
- studeni 2021. godine u Sisačko- moslavačkoj županiji na području Parka Prirode Lonjsko Polje u 7 crvenokljunih labudova (podtip H5N1), u Međimurskoj županiji na Varaždinskom jezeru u jednog crvenokljunog labuda (podtip H5N1), u Splitsko-dalmatinskoj županiji na području naselja Zaostrog u jedne patke kreketaljke (podtip H5N1),

- prosinac 2021. godine u Osječko- baranjskoj županiji na području Parka prirode Kopački rit u 3 sive čaplje (podtip H5N1), u Zagrebačkoj županiji (jezero Siromaja, crvenokljuni labud), u Istarskoj županiji (grad Novigrad, crvenokljuni labud) i Vukovarsko- srijemska županija (utok Spačve i Bosuta, dva crvenokljuna labuda).

Početakom 2022. godine VPIP podtipa H5N1 je potvrđena u sljedećim županijama i vrstama divljih ptica:

- siječanj 2022. godine u Karlovačkoj županiji (grad Karlovac, crvenokljuni labud), Istarskoj županiji (grad Novigrad, crvenokljuni labud) i Osječko- baranjskoj županiji (Kopački rit, jezero Sakadaš, lisasta guska).

Krajem 2021. godine VPIP podtipa H5N1 je potvrđena na jednom manjem gospodarstvu s domaćom perad u naselju Staro Pračno u okolici grada Siska (Sisačko- moslavačka županija), a početkom 2022. godine također na manjem gospodarstvu s ekstenzivno držanom perad u naselju Branjin Vrh u okolici grada Beli Manastir (Osječko- baranjska županija). Na gospodarstvima je usmrćena i neškodljivo uklonjena sva perad, a provedene su i druge mjere sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2020/687.

Rezultat Programa pretraživanja divljih ptica u RH tijekom 2021. godine

Provođenjem pasivnog nadziranja nad populacijom divljih ptica ukupno je pretraženo 110 divljih ptica.

Tablica 1. Prikaz broja divljih ptica pretraženih po županijama i tipovima lokacija u 2021. godini

Županija	Mjesto uzorkovanja/nalaza divlje ptice	Tip lokacije	Broj uzorkovanih i pretraženih divljih ptica	Broj pozitivnih divljih ptica
Bjelovarsko-bilogorska	Hrastovac, Garešnica	ostalo	1	
Dubrovačko-neretvanska	Mljet	ostalo	3	
Grad Zagreb	Jakuševac, Zagreb	odlagalište otpada	9	
	Jezero Jarun, Zagreb	umjetno jezero	5	
	Pešćenica	ostalo	1	
	Zagrebačka avenija, potok Vrapčak	vodena površina	1	
Istarska	Umag, Juricani	ostalo	1	
	Novigrad, Antenal	ostalo	1	1
Karlovačka	Gradsko kupalište Karlovac	gradsko kupalište	1	
Koprivničko-križevačka	Šoderica, Koprivnica	umjetna vodna akumulacija	12	
	Koprivnica, gradski park	ostalo	7	
	Križevci, centar	ostalo	2	
Međimurska	Čakovec, grad	ostalo	2	
	Varaždinsko jezero	vodena površina	1	1
	Donja Dubrava, Marina Prelog	vodena površina	2	
	Nedelišće	ostalo	3	
Osječko-baranjska	PP Kopački rit	veće močvarno područje, park prirode	11	3
	Bocanjevci, javna površina		1	
	Donji Miholjac	ostalo	1	
	Krčeničnik, potok Donja Branjevska	ostalo	1	
	Petrijevci	ostalo	1	
Sisačko-moslavačka	Lonjsko polje	veće močvarno područje, park prirode	12	7
	Lipovljani	ostalo	4	
	Sisak, Selsko Polje	ostalo	1	
	Sisak, Ciglana	ostalo	1	
Splitsko-dalmatinska	Split	ostalo	2	
	Zaostrog, uvala Podaca	ostalo	1	1
Varaždinska	Ivanec, Šljunčara	ostalo	2	
Vukovarsko-srijemska	Lipovac, brana Bosut	vodena površina	2	2
	Jezerca Banja	vodena površina	1	
	Rijeka Bosut; Podgrađe	vodena površina	3	3
Zadarska	Zemunik Gornji	ostalo	1	

	Poličnik	ostalo	2	
Zagrebačka	Dugo Selo, jezero	ostalo	2	
	Habjanovac, Dubrava	ostalo	1	
	Kloštar Podravski	ostalo	3	
	Crna Mlaka	veće močvarno područje	2	
	Siromaja	umjetno jezero (šljunčara)	1	1
	Stupnik	ostalo	1	
	Donja Zdenčina	ostalo	1	
UKUPNO			110	19

Tablica 2.: Prikaz broja divljih ptica pretraženih po vrstama u 2021. godini.

Vrsta ptice i latinski naziv	Broj uzorkovanih i pretraženih ptica
Ćukavica (Burhinus oedicnemus)	1
Čvorak (Sturnus vulgaris)	1
Djetlić (Picidae)	1
Drozd imelaš (Turdus viscivorus)	1
Gavran Gavran (Corvus corax)	1
Gugutka (Streptopelia decaocto)	1
Mlakuša (Gallinula chloropus)	1
Patka kreketaljka (Mareca strepera)	1
Velika sjenica (Parus major)	1
Zeba (Fringillidae)	1
Orao štekavac (Haliaeetus albicila)	2
Liska (Fulica atra)	3
Škanjac (Buteo buteo)	3
Riječni galeb (Larus ridibundus)	5
Bijela roda (Ciconia ciconia)	6
Crvenokljuna čigra (Sterna hirundo)	6
Divlja patka (Anas platyrhynchos)	6
Galeb klaukavac (Larus michahellis)	7
Vrana (Corvus corone)	6
Golub (Columba livia)	8
Siva čaplja (Ardea cinerea)	9
Gaćac (Corvus frugilegus)	11
Crvenokljuni labud (Cygnus olor)	28
UKUPNO	110

Program nadziranja IP u divljih ptica u 2022. godini (u daljnjem tekstu: Program) uključuje laboratorijsko pretraživanje oboljelih ili uginulih divljih ptica u svrhu praćenja moguće

prisutnosti te pravovremenog otkrivanja VPIP podtipova H5 i H7. Pravovremeno otkrivanje virusa VPIP u populaciji divljih ptica omogućuje poduzimanje nužnih biosigurnosnih mjera u uzgojima domaće peradi i time sprječavanje širenja virusa VPIP na domaću perad. Aktivno traženje i praćenje uginulih ili oboljelih divljih ptica ciljanih vrsta, naročito se provodi na lokacijama kao što su močvarna područja, područja uz rijeke, jezera ili odlagališta otpada, gdje je lakše uočiti neuobičajeni pobol ili uginuća divljih ptica.

Ciljana populacija ptica koja je predmet pasivnog nadziranja u okviru ovoga Programa su migratorne ptice vodarice, za koje je utvrđeno da su u većem riziku od zaražavanja i prenošenja VPIP podtipova H5 i H7. Ciljane vrste divljih ptica s popisa Europske agencije za sigurnost hrane (50 vrsta) predmet su uzorkovanja i pretraživanja ukoliko su prisutne u zemlji (*lokalna populacija divljih ptica*) i navedene su u Dodatku I. ovog Programa. Ukoliko postoje razlozi, na VPIP podtip H5 moraju biti pretražene i lešine drugih divljih ptica koje nisu navedene u Dodatku I ovoga Programa.

2. Pravna osnova za provođenje Programa

- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine, broj [82/13](#), [148/13](#), [115/18](#) i [52/21](#));
- Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2022. godini (Narodne novine, broj [145/21](#)) – u daljnjem tekstu: Naredba;
- Pravilnik o prijavi bolesti životinja (Narodne novine, broj [65/20](#)) – u daljnjem tekstu: Pravilnik 65/20;
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/687 o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila za sprječavanje i kontrolu određenih bolesti s popisa – u daljnjem tekstu: Delegirana uredba 2020/687;
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/689 o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila o nadziranju, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti“ za određene bolesti s popisa i emergentne bolesti – u daljnjem tekstu: Delegirana uredba 2020/689;
- Influenca ptica- Nacionalni krizni plan (KLASA: 322-01/20-01/186; URBROJ: 525-10/1315-20-1; poveznica:http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/Zdravlje_zivotinja/Krizno%20Oplaniranje/Nacionalni%20krizni%20planovi%202020/NAC%20KRIZNI%20PLAN%20za%20HPAI.pdf);
- Priručnik za influencu ptica (KLASA: 322-01/20-01/186; URBROJ: 525-10/1315-20-2; poveznica:http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/Zdravlje_zivotinja/Krizno%20Oplaniranje/Nacionalni%20krizni%20planovi%202020/PRIRUCNIK_INFLUENZA.pdf);
- Pravilnik o dijagnostičkom priručniku za influencu ptica (Narodne novine, broj [99/08](#));
- Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području Republike Hrvatske (Narodne novine, broj [132/21](#)).

Program je donesen temeljem članka 16. stavka 1. točke 10. Zakona o veterinarstvu te se istim provodi Dio VII., članak 27., stavak 4. Naredbe.

3. Cilj Programa

Cilj programa nadziranja IP u divljih ptica je praćenje i pravovremeno otkrivanje VPIP podtipa H5 i H7 u divljih ptica kako bi se zaštitila perad u uzgoju i javno zdravlje. Program nadziranja IP u divljih ptica doprinosi razumijevanju, temeljem redovito ažuriranih procjena rizika, trenutnih prijetnji koje predstavljaju divlje ptice u odnosu na neki virus IP.

Rano otkrivanje VPIP kod divljih ptica, sukladno Prilogu II, Dijelu I., Odjeljku 4., članku 1. Delegirane uredbe 2020/689 temelji se na uzorkovanju i pretraživanju ptica koje su:

1. pronađene uginule;
2. pronađene ozlijeđene ili bolesne;
3. ulovljene s kliničkim znakovima (bolesne ptice).

4. Sumnja i potvrđeni slučaj

Definicija sumnje i potvrđenog slučaja nisko patogene i visoko patogene influence ptica određena je Prilogom I, Odjeljcima 1. i 2. Delegirane uredbe 2020/689.

Ovlašteni veterinari su pri utvrđenom povećanom uginuću, sumnji zbog pojave kliničkih znakova i/ili potvrđenom slučaju influence ptica dužni postupiti sukladno odredbama Pravilnika [65/20](#) te Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane i veterinarskom inspektoru dostaviti izvješća na propisani način i u propisanim rokovima.

U slučaju izbijanja VPIP kod divljih životinja nadležno tijelo određuje mjere sukladno Dijelu II., Poglavlju IV., članku 63. Delegirane uredbe 2020/687.

5. Provedba Programa

Nadziranje uključuje uzorkovanje i laboratorijsko pretraživanje bolesnih i uginulih divljih ptica i posebno je usmjereno na tzv. „ciljane vrste“ divljih ptica (popis u Dodatku I. Programa). Osim „ciljnih vrsta“ divljih ptica mogu se uključiti i druge vrste divljih ptica ako je procijenjeno da imaju posebnu epidemiološku važnost. Migratorne ptice vodarice su izložene većem riziku zaražavanja i riziku prijenosa virusa VPIP podtipa H5, a predstavljaju rezervoar virusa NPIP.

Nadziranje je usmjereno na područja u blizini močvara, jezera i vodenih putova gdje se lakše pronalaze uginule ptice, a osobito ako su ta područja u blizini gospodarstava gdje se uzgaja perad, odnosno u blizini područja s velikom gustoćom peradi.

Ornitolog Hrvatskog veterinarskog institut dužan je provoditi aktivno traženje i praćenje uginulih i bolesnih divljih ptica, a posebno onih koje spadaju u tzv. „ciljane vrste“, na lokacijama uključenim u program nadziranja navedenim u točki 8. Programa, te po potrebi i na drugim lokacijama.

U provedbi ovog Programa, tijela i organizacije u čijoj nadležnosti je praćenje divljih ptica (ornitolozi, nadležna tijela za očuvanje okoliša, šumoposjednici, lovoovlaštenici) i druge relevantne organizacije i službe, dužne su bez odgađanja telefonom i/ili elektronskom poštom o svakom odstupanju od uobičajenih promjena ponašanja i zdravstvenog stanja u divljih ptica (posebno u divljih ptica vodarica), obavijestiti Hrvatski veterinarski institut, Centar za peradarstvo.

Odmah po zaprimanju obavijesti ornitolog Hrvatskog veterinarskog instituta, Centra za peradarstvo, mora kontaktirati nadležnu ovlaštenu veterinarsku organizaciju radi daljnje organizacije uzorkovanja.

U slučaju povećanog uginuća ptica ili pojave kliničkih znakova koji upućuju na influencu u divljih ptica na svim lokacijama na području RH, tijela i organizacije u čijoj nadležnosti je praćenje divljih ptica (ornitolozi, nadležna tijela za očuvanje okoliša, šumoposjednici, lovoovlaštenici) i druge relevantne organizacije i službe, dužne su žurno i bez odgađanja obavijestiti nadležnu ovlaštenu veterinarsku organizaciju radi uzimanja uzoraka u svrhu isključivanja influence ptica.

Ovlaštena veterinarska organizacija mora dostaviti uzorke u laboratorij na pretraživanje. Svaki uzorak mora pratiti Obrazac za dostavu uzorka na laboratorijsko pretraživanje i ispunjeni Obrazac iz Dodatka II ovog Programa.

6. Uzorkovanje

Uzorkovanje u okviru ovoga Programa provodi se u skladu s poglavljem IV Pravilnika o dijagnostičkom priručniku za influencu ptica.

Broj uginulih ili bolesnih divljih ptica koje je potrebno dostaviti na uzorkovanje u svrhu virološke pretrage (RT-qPCR metodom otkrivanja virusa IP, nakon koje, u slučaju pozitivnog nalaza slijedi izolacija virusa) određuje se u dogovoru s Upravom za veterinarstvo i sigurnost hrane.

Ornitolog ili ovlaštenu veterinar moraju odrediti GPS koordinate zemljopisne dužine i širine lokacije na kojoj je ptica pronađena te vrstu divlje ptice i, ako je moguće, dobnu kategoriju i spol.

Od divljih ptica koje su pronađene uginule ili bolesne potrebno je kad je god moguće uzeti mozak, zatim briseve kloake i ždrijela/dušnika i/ili ostale organe (srce, pluća, dušnik, bubreg i crijeva). Na odgovarajuće uzetom obrisku kloake mora ostati vidljiv trag izmeta.

Odmah po uzimanju uzorci se moraju:

- ohladiti na ledu ili u transportnim kontejnerima sa smrznutim gelom, bez obzira dostavljaju li se u transportnom mediju ili ne;
- ako je moguće obrisak staviti u medij s antibiotikom ili neki drugi virus-specifičan medij, u koji obrisak mora biti u potpunosti uronjen; ako transportni medij nije dostupan, obrisak se mora staviti u zaštitnu epruvetu i dostaviti u laboratorij suh.

Uzorci se ne smiju zamrzavati! Iznimno, ako se ne može osigurati brzi transport (u roku 24 sata, u transportnom mediju na 4°C) u laboratorij, tada se uzorak mora odmah zamrznuti i zatim dostaviti u laboratorij na suhom ledu ili u prijenosnom hladnjaku sa zamrznutim ulošcima.

U slučaju nemogućnosti uzimanja odgovarajućih uzoraka, u laboratorij se moraju dostaviti cijele bolesne ili uginule divlje ptice. Ukoliko se u laboratorij šalje cijela lešina, ista mora biti dostavljena u nepropusnoj dobro zatvorenoj plastičnoj vrećici (najbolje u dvije vreće).

Svaki uzorak prilikom dostave u laboratorij moraju pratiti ispunjeni Obrazac za dostavu uzorka na laboratorijsko pretraživanje (Labnar) i Obrazac iz Dodatka II ovog Programa. Obrasci iz Dodatka II Centar za peradarstvo HVI-a prosljeđuje Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane zajedno s nalazom pretraživanja.

7. Laboratorijsko pretraživanje

7.1. Nacionalni referentni laboratorij (NRL) za influencu ptica

Centar za peradarstvo, Hrvatski veterinarski institut

Laboratorij za virusologiju i serologiju

Heinzelova 55,

10 000 Zagreb

Telefon: 01/244 13 92

Telefax: 01/244 13 96

7.2. Metode laboratorijskog pretraživanja

Laboratorijsko pretraživanje provodi se u skladu s poglavljima V. do VII. Pravilnika o dijagnostičkom priručniku za influencu ptica te u skladu s:

- člankom 3. Delegirane uredbe 2020/687,
- Prilogom I, točkom B Delegirane uredbe 2020/687,
- člankom 6. Delegirane uredbe 2020/689 i
- Prilogom II, Dijelom I., Odjeljkom 9. Delegirane uredbe 2020/689.

Postupak laboratorijskog pretraživanja kao i tumačenje dijagnostičkih metoda provodi se u skladu sa smjernicama dostupnim na internetskim stranicama EURL za influencu ptica i Priručnikom o dijagnostičkim testovima i cjepivima za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja.

Prvo testiranje se provodi korištenjem metode RT- qPCR za otkrivanje M gena, a nakon pozitivnog rezultata slijedi brzo testiranje pozitivnih nalaza na nazočnost H5 i H7 gena.

U slučaju pozitivnog nalaza, treba odmah provesti analizu mjesta cijepanja u izvedenom slijedu aminokiselina hemaglutinina (HA) kako bi se ustanovilo radi li se o VPIP ili NPIP. Ukoliko se potvrdi H5 gen VPIP, žurno se trebaju provesti daljnje pretrage radi određivanja tipa N makar samo potvrđivanjem/isključivanjem nazočnosti tipa N1.

U svrhu isključivanja newcastleske bolesti u divljih ptica, svi uzorci divljih ptica prispjeli u laboratorij radi sumnje ili isključivanja visokopatogene influence ptica, moraju biti pretraženi i na newcastlesku bolest.

Svi izolati virusa IP u divljih ptica moraju se dostaviti u EU referentni laboratorij (EURL) za influencu ptica.

EURL za influencu ptica je:

Europski referentni laboratorij za influencu ptica i newcastlesku bolest (European Union Reference Laboratory for Avian Influenza and Newcastle Disease, AI/ND EURL), Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie (IZSVe)

Viale dell'Università 10,

35020 Legnaro (PD)

Italija

Telefon: +39 049 8084 369

Elektronska pošta: eurl.ai.nd.secretariat@izsvenezie.it

8. Lokacije uključene u provedbu Programa

Ribnjaci

1. «Draganić», Jastrebarsko
2. «Ribnjačarstvo», Oriovac / Jelas Polje, Slavonski Brod
3. «Ribnjačarstvo», Donji Miholjac
4. «Ribnjačarstvo», Končanica, Daruvar
5. «Ribnjačarstvo Grudnjak», 33515 Grudnjak
6. «Ribnjak 1905», Našička Breznica, Našice
7. «Ribnjačarstvo Poljana», Poljana / «Riba Garešnica», Garešnica
8. «Ribnjaci na Česmi» (Narta, Siščani, Vukšinec, Blatnica), Dubrava, Kostanj bb / Narta
9. «Ribnjačarstvo» Lipovljani, Novska

Umjetne vodene akumulacije

10. Varaždin - Drava
11. Donja Dubrava - Drava
12. Šoderica Koprivnica

Umjetna jezera

13. Jezero Jarun (Zagreb)
14. Jezero Bundek (Zagreb)
15. Jezero Rakitje (Zagreb)

Gradska kupališta

16. Gradsko kupalište Karlovac

Veća močvarna područja (Parkovi prirode)

17. Park prirode Lonjsko polje
18. Park prirode Kopački rit
19. Vransko jezero
20. Delta Neretve

Odlagališta otpada

21. Prudinec (Jakuševac, Zagreb)
22. Odlagalište komunalnog otpada Karepovac, Split

Ovisno o epidemiološkoj situaciji i podacima te ukoliko se utvrde povećana uginuća divljih ptica, Uprava može dopuniti i izmijeniti lokacije odnosno odrediti uzorkovanje divljih ptica na drugim lokacijama.

9. Trajanje Programa

Program nadziranja visokopatogene influence ptica u divljih ptica u 2022. godini objavljen je na mrežnim stranicama Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, a provodi se kontinuirano tijekom godine.

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrani kontinuirano prati provedbu Programa.

Očekuje se da će većina uzoraka uginulih ili bolesnih divljih ptica biti prikupljena u vrijeme proljetnih i jesenskih migracija kada se ptice grupiraju, ali i tijekom zime. Tijekom navedenog razdoblja godine ornitolog mora učestalije boraviti na lokacijama koje su uključene u provedbu ovoga Programa.

10. Nadležno tijelo i organizacije uključene u provedbu ovog Programa

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede je tijelo nadležno po pitanju influence ptica.

U provedbu Programa uključeni su ovlaštene veterinarske organizacije, tijela i organizacije u čijoj nadležnosti je praćenje divljih ptica, šumoposjednici, lovoovlaštenici te Centar za peradarstvo Hrvatskog veterinarskog instituta.

Za nadzor i kontrolu provedbe ovoga Programa zaduženi su veterinarski inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske u okviru svoje nadležnosti.

11. Financiranje

Troškovi provedbe programa podmiruju se u potpunosti iz sredstava državnog proračuna.

12. Izvješćivanje

Hrvatski veterinarski institut - Centar za peradarstvo, Laboratorij za virusologiju i serologiju, u okviru provedbe Programa, dužan je:

- o rezultatima pretraživanja izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane i pošiljatelja uzorka sukladno odredbama Pravilnika [65/20](#);
- o rezultatima pretraživanja s pozitivnim rezultatom, odmah i bez odgađanja izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane i pošiljatelja uzorka na način propisan Pravilnikom [65/20](#);
- izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane o svakom uzorku koji je zaprimljen u stanju neadekvatnom za pretraživanje;

HVI, Centar za peradarstvo dužan je, uz obveze propisane Naredbom i Pravilnikom [65/20](#), Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane dostavljati izvješća o provedenim pretragama, sa svim relevantnim podacima, a za potrebe izrade izvješća za Europsku agenciju za sigurnost hrane i druge potrebe izvješćivanja, odnosno analize podataka o provedbi Programa.

DODATAK I.**POPIS "CILJANIH VRSTA" DIVLJIH PTICA KOJE SE UZORKUJU U SVRHU PRETRAŽIVANJANA INFLUENCU PTICA**

Br.	Znanstveno ime	Uobičajeno ime
1.	<i>Accipiter gentilis</i>	Jastreb
2.	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Egipatska utva
3.	<i>Anas acuta</i>	Patka lastarka
4.	<i>Anas crecca</i>	Kržulja
5.	<i>Marcea penelope</i>	Patka zviždara
6.	<i>Anas platyrhynchos</i>	Divlja patka
7.	<i>Marcea strepera</i>	Patka kreketaljka
8.	<i>Anser albifrons</i>	Lisasta guska
9.	<i>Anser anser</i>	Siva guska/ Divlja guska
10.	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Kratkokljuna guska
11.	<i>Anser erythropus</i>	Mala guska
12.	<i>Anser fabalis</i>	Guska glogovnjača
13.	<i>Ardea cinerea</i>	Siva čaplja
14.	<i>Aythya ferina</i>	Glavata patka
15.	<i>Aythya fuligula</i>	Krunata patka
16.	<i>Aythya marila</i>	Patka crninka
17.	<i>Botaurus stellaris</i>	Bukavac
18.	<i>Branta bernicla</i>	Grivasta guska
19.	<i>Branta canadensis</i>	Kanadska guska
20.	<i>Bubo bubo</i>	Ušara
21.	<i>Bucephala clangula</i>	Patka batoglavica
22.	<i>Buteo buteo</i>	Škanjac
23.	<i>Buteo lagopus</i>	Škanjac gaćaš
24.	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Riječni galeb
25.	<i>Ciconia ciconia</i>	Roda
26.	<i>Cygnus atratus</i>	Crni labud
27.	<i>Cygnus cygnus</i>	Žutokljuni labud
28.	<i>Cygnus olor</i>	Crvenokljuni labud

29.	<i>Egretta garzetta</i>	Mala bijela čaplja
30.	<i>Egretta alba</i>	Velika bijela čaplja
31.	<i>Falco peregrinus</i>	Sivi sokol
32.	<i>Haliaeetus albilicca</i>	Štekavac
33.	<i>Larus argentatus</i>	Srebrnasti galeb
34.	<i>Larus canus</i>	Burni galeb
35.	<i>Limosa limosa</i>	Crnorepa muljača
36.	<i>Mergus albellus</i>	Bijeli ronac
37.	<i>Mergus meganser</i>	Veliki ronac
38.	<i>Netta rufina</i>	Patka gogoljica
39.	<i>Pelecanus crispus</i>	Kudravi nesit
40.	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ružičasti nesit
41.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Veliki vranac
42.	<i>Pica pica</i>	Svraka
43.	<i>Podiceps cristatus</i>	Čubasti gnjurac
44.	<i>Podiceps nigricollis</i>	Crnogrlji gnjurac
45.	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Sultanka
46.	<i>Somateria mollissima</i>	Gavka
47.	<i>Tadorna tadorna</i>	Utva
48.	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Mali gnjurac
49.	<i>Tringa ochropus</i>	Crnokrila prutka
50.	<i>Turdus pilaris</i>	Drozd bravenjak

DODATAK II.**UZORKOVANJE DIVLJIH PTICA U SVRHU PRETRAŽIVANJA NA VIRUS INFLUENCE PTICA
OBRAZAC ZA DOSTAVU UZORAKA U LABORATORIJ**

Naziv lokacije: _____ GPS koordinate lokacije: _____

Županija: _____ Naselje/grad: _____

Redni broj	Datum uzorkovanja	Naziv vrste ptice Hrvatski naziv (Znanstveni naziv)	Broj prstena	Dobna kategorija	Spol	Vrsta uzorka
						☐ Mozak ☐ Obrisak kloake ☐ Obrisak dušnika/ždrijela ☐ Feces ☐ Organi (<i>navesti uzorkovane organe (srce, pluća, bubreg, komad crijeva):</i>) _____ ☐ Lešina ☐
						☐ Mozak ☐ Obrisak kloake ☐ Obrisak dušnika/ždrijela ☐ Feces ☐ Organi (<i>navesti uzorkovane organe (srce, pluća, bubreg, komad crijeva):</i>) _____ ☐ Lešina ☐
						☐ Mozak ☐ Obrisak kloake ☐ Obrisak dušnika/ždrijela ☐ Feces ☐ Organi (<i>navesti uzorkovane organe (srce, pluća, bubreg, komad crijeva):</i>) _____ ☐ Lešina ☐
						☐ Mozak ☐ Obrisak kloake ☐ Obrisak dušnika/ždrijela ☐ Feces ☐ Organi (<i>navesti uzorkovane organe (srce, pluća, bubreg, komad crijeva):</i>) _____ ☐ Lešina ☐
						☐ Mozak ☐ Obrisak kloake ☐ Obrisak dušnika/ždrijela ☐ Feces ☐ Organi (<i>navesti uzorkovane organe (srce, pluća, bubreg, komad crijeva):</i>) _____ ☐ Lešina ☐

